

Nebesa v bibli

Nebesa jsou „nahore“, zatímco země je „dole“. Ze země vede cesta (směr) zdola nahoru, z nebes naopak shora dolů. Občas najdeme doklad toho, že se má za to, že Bůh sídlí na nebesích („přebývá v nebesích“, Ž 2,4; též Ž 115,3; aj. – v NZ je nebe „trůn boží“ –; a odtud třeba dští síru a oheň nebo kamení apod., ale také sesílá déšť atd.), ale vždy jen jako Pán a Vladař na zemi i na nebi, neboť nebe stvořil stejně jako zemi (žalmista dokonce vyzývá Boha, aby se vyvýšil nad nebesa – 57,6). Výjimečně může Bůh vzít někoho na nebesa ještě zaživa, např. Eliáše ve vichru, ale být v nebesích je údělem vyvolených (odplata hojná v nebesích – Mt 5,12). Nebesa – snad na rozdíl od země? – mohou vypravovati „slávu Boha silného“ (Ž 19,2; 50,6; aj.), ale nemají o moc horší perspektivu než země – v budoucnosti mají přijít vedle „země nové“ i „nebesa nová“ (Iz 65,17; 66,22 – a v NZ Zj 21,1). Nebesa – zřejmě ta „stará“ – „jako dým zmizí“ (Iz 51,6), a také mohou být „svinuta jako kniha“ (Iz 34,4). Vyskytuje se i výraz „nebesa nebes“; nevím, jak by to bylo možno vyložit, snad jen jako řečnickou ozdobu. Někdy se tím slovem míní jen ovzduší – např. „ptactvo nebeské“ – protože ptáci létají. – Vcelku lze říci, že význam toho slova (a slov příbuzných) je značně variabilní a jen těžko je možno jej předmětně specifikovat. Ale mezi zemí a nebem není žádný principiální rozdíl – obojí je dílem Stvořitelovým. A i když snad poměry v nebi mohou být relativně lepší než poměry na zemi, rozhodně nebesa nepředstavují nic naprosto dokonalého (v tom se podobají zemi a pozemskému stvoření). řecká myšlenka dokonalosti asi – zejména v pozdějších dobách – měla vliv, ale jen relativní resp. relativizovaný. V tom je zejména sz tradice bližší dnešním poznatkům, stále více spjatých (a spojovaných) s myšlenkou vývoje (nejen rostlin a živočichů, ale celého Vesmíru). Nicméně i proti biblické tradici je nepochybnou novinkou důraz na význam negativní entropie, tj. na dlouhodobé linie vzestupu „kupředu a výš“, tedy i na to, že nebesa (zejména nebesa hvězd) mají svou vlastní cestu, svůj vývoj a postup ke stavům stále nepravděpodobnějším a komplikovanějším i „vyšším“.

(Písek, 050910-2.)